

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ЦНТУ)

Кафедра економіки, підприємництва
та готельно-ресторанної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ
Викладачі	Наталія СИСОЛІНА, кандидат економічних наук, доцент, кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи
Контактний телефон викладача	+38(066)-178-29-43
E-mail:	natlsysol@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відеоконференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Messenger, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Особливі вимоги відсутні

1. Мета і завдання дисципліни

Метою навчальної дисципліни Корпоративне управління є забезпечення базової підготовки здобувачів в галузі корпоративного управління, формування комплексу знань та практичних навичок з ефективного функціонування акціонерних товариств, умінь оцінювати їх позицію на ринку і розвивати конкурентні переваги, а також володіти методами управління.

Завдання дисципліни:

- освоєння методів та інструментарію побудови системи корпоративних відносин;
- набуття навичок виконання основних функцій корпоративного управління.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

- знання з теоретичних основ корпоративного управління; принципи роботи органів корпоративного управління; методологію аналізу ефективності діяльності акціонерних товариств; регулювання їх діяльності в Україні.

- навички правильно застосовувати методичний інструментарій корпоративного управління; аналізувати і розв'язувати теоретичні і практичні завдання щодо забезпечення ефективності діяльності акціонерних товариств; знаходити резерви

підвищення ефективності господарювання; розробляти та реалізовувати конкурентні стратегії.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральнотериторіальному національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркового навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість годин
1	Тема 1. Корпоративне управління як система Концепції корпоративного управління. Поняття корпорації та менеджменту корпорацій. Основні характеристики інтеграційних процесів та принципи організації бізнесу. Сутність і економічна природа корпоративного управління.	15	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 3. Презентації індивідуальних завдань 4. Пройти тест в Moodle
2	Тема 2. Принципи та механізми корпоративного управління Основи та особливості корпоративного менеджменту. Базові поняття корпоративного управління. Механізми корпоративного управління англо-американської моделі. Європейська (німецька) модель. Японська модель. Структурні елементи корпоративного управління. Зовнішня сфера корпоративного управління. Елементи внутрішньої сфери корпоративного управління. Інсайдерська та аутсайдерська системи корпоративного управління. Основні теорії корпоративного управління. Відмінності в інтересах основних груп учасників корпоративних відносин. Основні теорії корпоративного управління.	15	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Розв'язання практичних завдань 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle

3	Тема 3. Ресурси корпоративного менеджменту та стратегії розвитку В основі бізнесу лежить обмін ресурсами. Будь-яка система має певну структуру ресурсів. Класифікація ресурсів: за видами, за ступенем витрачання їх у процесі господарської діяльності. Аналіз можливостей корпорації виробляти товари і послуги з меншими витратами порівняно з конкурентами. Розвиток стратегічного менеджменту та його фази. Етапи формування корпоративної стратегії	15	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Розв'язання практичних завдань 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle
4	Тема 4. Корпоративна культура та її моделі Соціально-психологічні методи управління. Стилi управління за І. Адізесом визначаються кодом (РАЕІ). Види конфліктів та методи їх вирішення. Напрями підвищення трудової адаптації.	15	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Розв'язання практичних завдань 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle
5	Тема 5. Загальні організаційні засади корпоративного управління Групи акціонерів та їх участь в управлінні корпорацією. Загальна характеристика органів управління акціонерним товариством. Відмінності в інтересах основних груп учасників корпоративних відносин. Органи корпоративного управління. Функціональне призначення органів управління акціонерним товариством. Контрольний пакет акцій та контроль над діяльністю корпорації.	15	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Розв'язання практичних завдань 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle
6	Тема 6. Капітал акціонерного товариства: формування і зміни Управління капіталом у корпораціях. корпоративні цінні папери. форми корпоративного капіталу. Обіг корпоративних цінних паперів як об'єкт управління. Кількість коштів, що	15	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Розв'язання практичних завдань 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle

	виділено на наукові дослідження.		
7	Тема 7. Реорганізація акціонерного товариства, його сутність та мотиви Проблеми корпоративного управління в Україні та шляхи їх вирішення. Реорганізація акціонерного товариства повинна відповідати питанню покращення свого стану.	15	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Розв'язання практичних завдань 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle
8	Тема 8. Корпоративний економічний аналіз Вплив корпоративного управління на оцінку бізнесу. Оцінка можливостей і загроз акціонерного товариства. Аналіз повинен відповідати на основні питання: Організований і спланований процес виробництва. Ефективна система контролю якості продукції. Стан виробничих потужностей; Ефективна і конкурентоспроможна система винагороди та система оцінки персоналу. Науково-технічний потенціал та його аналіз. Оновлення продукції.	15	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Розв'язання практичних завдань 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle
	Разом	120	

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, тестовий контроль.

Форма підсумкового контролю: залік.

По поточному контролю здобувач має можливість отримати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, участі в лекційних дискусіях, тестування, підготовки доповіді-презентації та індивідуальних завдань.

Результати навчання, набуті шляхом неформальної, інформальної освіти зараховуються відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Центральнотехнічному національному університеті.

При контролі на лекційних та практичних заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у виступах з доповідями-презентаціями та при підготовці індивідуальних завдань; правильність написання тестів; результати поточного опитування, розв'язання розрахункових практичних завдань.

Таблиця 1

Схема нарахування балів за видами робіт

Види робіт	Максимальна кількість балів за один вид робіт	Орієнтовна кількість робіт, необхідних для одержання здобувачем максимальної кількості балів протягом семестру	Максимальна кількість балів, яку можливо отримати протягом семестру за видом роботи	В тому числі розподіл за рубіжними контролями, враховуючи розподіл балів	
				I	II
Виконання практичних завдань	5	8 завдань	40	20 балів	20 балів
Поточне опитування	5	2 відповіді	10	5 балів	5 балів
Підготовка індивідуальних завдань	10	2 індивідуальні завдання	20	10 балів	10 балів
Тестування	3	10 тести	30	15 балів	15 балів
Разом			100 балів	50 балів	50 балів

Критеріями оцінки є:

при усних відповідях:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, вміння роботи порівняння, висновки.

при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки;

- самостійність виконання завдання;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Участь в поточному опитуванні, доповідь-презентації на практичних заняттях, підготовка індивідуальних завдань оцінюється у 5 балів за:

- повний, розгорнутий, вичерпний виклад змісту поставленого питання або проблеми;
- повний перелік необхідних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;
- виявлення творчих здібностей у розумінні, викладенні й використанні навчально-програмного матеріалу;
- здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення; знання історії створення таких теорій та еволюції поглядів основних представників;
- уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їхні риси та форми виявлення;
- демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;
- використання актуальних фактичних та статистичних даних, знань дат та історичних періодів, які підтверджують тези відповіді на питання;
- знання необхідних законів і нормативних матеріалів України, міжнародних та міждержавних угод з обов'язковим на них посиланням під час розкриття питань, які того потребують;
- знання точних назв та функцій національних та міжнародних кредитно-фінансових установ, історії їх створення і ролі при вирішенні проблем, які ставляться у конкретному питанні;
- засвоєння питань програми курсу відповідно до основної та додаткової літератури.

Відповідь знижується на 1 бал, якщо не виконано дві вимоги до відповіді на вищий бал.

Відповідь оцінюється у 0 балів за неготовність до заняття.

При виконанні тестування здобувач виконує тест з теми дисципліни, який складається з 10 тестових питань, що оцінюються в 0,5 бали кожне.

При розв'язуванні практичних задач здобувач може отримати:

5 балів – ставиться, якщо практичне завдання розв'язано вірно; 4 бали – ставиться, якщо в практичному завданні допущені незначні помилки;

3 бали – якщо завдання розв'язано вірно не менше 50% обсягу завдання; 2 бали – якщо завдання розв'язано вірно менше половини обсягу завдання;

1 бал – якщо завдання розв'язано вірно не менше 25% обсягу завдання;

0 балів - якщо завдання не виконано або виконано невірно.

Рейтинг здобувача із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший модуль – 50 балів, другий модуль – 50 балів. Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

Для переведу підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, вираженої у балах, у семестрову оцінку за національною шкалою та в залікову оцінку за шкалою ЄКТС використовується шкала.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Рекомендовані джерела інформації:

Основні:

1. Андрушків Б., Черничинець С. Корпоративне управління : навч. посіб. Київ : Кондор, 2011. 528с.
2. Грідчина М. В. Корпоративні фінанси (зарубіжний досвід і вітчизняна практика) : Навч. посіб. Київ. МАУП, 2002. 232 с.
3. Довгань, Л. Є., Пастухова В. В., Савчук Л. М. Корпоративне управління : навч. посіб. Київ. Кондор, 2022. 180 с. ЦНТУ. Читальний зал №2. [005.941(075.8)/Д58]
4. Козак Ю.Г., Лук'яненко Д.Г., Макогон Ю.В. Міжнародна економіка. Навчальний посібник ; За ред. Козака Ю.Г., Новацького В.М. Київ: Центр навчальної літератури, Видавництво „АртЕк”, 2002. 436с.
5. Корпоративне управління : Посіб. для студ. спец. "Менеджмент зовнішньоекон. діяльн." усіх форм навчання / О. Є. Кузьмін, Л. І. Чернобай, А. О. Босак, О. С. Скибінський, М. В. Колісник; ред.: О. Є. Кузьмін; Нац. ун-т "Львів. політехніка". Львів, 2004. 172 с.
6. Сисоліна, Н. П., Савеленко Г. В., Василенко Л. П. Економіка та організація діяльності об'єднань підприємств : Навч. посіб. Кіровоград. Видавець Лисенко В. Ф., 2014. 250 с
7. Транснаціональні корпорації : навчальний посібник / В. Рокоча, О. Плотніков, В. Новицький та ін. Київ. Таксон, 2001. 304 с.
8. . Транснаціональні корпорації: особливості інвестиційної діяльності : навч. посіб. / ред. : С. О. Якубовський, Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова. Київ. ЦУЛ, 2022. 472 с. ЦНТУ. Читальний зал №2. [339.92(075.8)/Т65]
9. Уманців, Г. В. Холдингові компанії та промислово-фінансові групи у сучасній економіці. Київ. ВІРА-Р, 2002. 420 с.
10. Шкурупій О.В., Гончаренко В.В., Дейнека Т.А. Транснаціональні корпорації: навчальний посібник; За ред. Шкурупій О.В. Київ: ЦУП, 2014. 240с.
11. Becht M., Bolton P., Roell A. Corporate Governance and Control. – In: Handbook of the Economics of Finance (eds. G.Constantinides, M.Harris, R.Stulz). – North-Holland, 2002.
12. Sell, Axel, Krylov, Alexander (Hrsg.): Corporate Governance. Unternehmensverfassung im Ost-West-Dialog, Verlag Peter Lang, Bern / Berlin / Brüssel / Frankfurt / Oxford / New York, 2006. – 408 .

Додаткова

13. 1.Давиденко Н. Фінансова безпека аграрних підприємств у системі корпоративного управління. Економіка АПК. 2013. № 5. С. 58-63.
14. 2. Карпунь І. Санація підприємств : підруч. Львів : «Магнолія 2006», 2008. 448с.

15.3. Міжнародний менеджмент: Навчальний посібник / В.С. Білозубко, О.В. Озаріна, А.А. Семенов та ін.; За ред. О.Б. Чернеліго. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 592с.

16.4. Плотніков О.В. Фінансовий менеджмент у ТНК: Навчальний посібник. Київ : Кондор, 2004.– 252с.

Законодавчі та нормативні документи:

1. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436- IV. URL: [http:// zakon. rada. gov. ua/laws/show/436-15](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15).

2. Кодекс України з процедур банкрутства : Закон України від 18.10.2018 № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>.

3. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

4. Методичні рекомендації з розроблення бізнес-плану підприємств : затв. Наказом М-ва економіки України від 06.09.2006 № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0290665-06>

5. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 № 361-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#n584>

6. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Інформаційні ресурси (офіційні сайти):

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.

2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL:<http://www.kmu.gov.ua>.

3. Офіційний сайт Державної служби статистики України.

URL:<http://www.ukrstat.gov.ua>

4. Офіційний сайт. Нормативні акти України. URL: <http://www.nau.ua>

5. Національна бібліотека імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>